

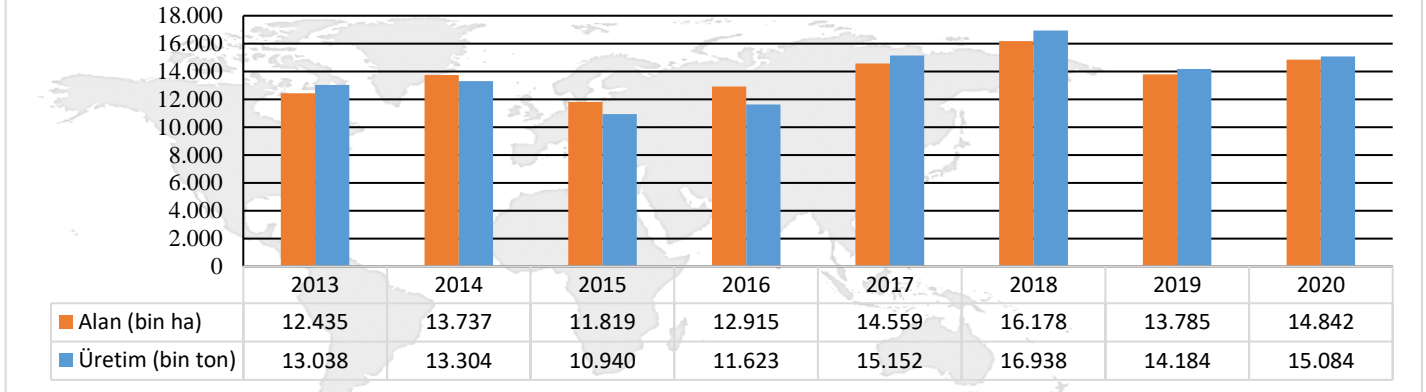
ÜRÜN MASALARI NOHUT BÜLTENİ

SAYI: 20

MAYIS 2022

DÜNYADA NOHUT

Alan ve Üretim

Kaynak: FAO 2020

Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) verilerine göre 2020 yılında dünyada 14,84 milyon hektar alanda 15,08 milyon ton üretilen nohutta dünya verim ortalaması 1.002 kg/ha olarak gerçekleşmiştir. Türkiye, 2020 yılı FAO verilerine göre dünya sıralamasında ekiliş alanı olarak 4'üncü, üretimde Hindistan'dan sonra 2'nci, verimde ise 21'inci sırada yer almaktadır.

20 Mayıs 2022 tarihinde yayınlanan "Kanada Başlıca Tarla Ürünleri Raporu" na göre; 2022/2023 sezonunda nohut ekiliş alanının düşmesine rağmen üretim miktarının 76 bin tondan 110 bin tona çıkması beklenmektedir.

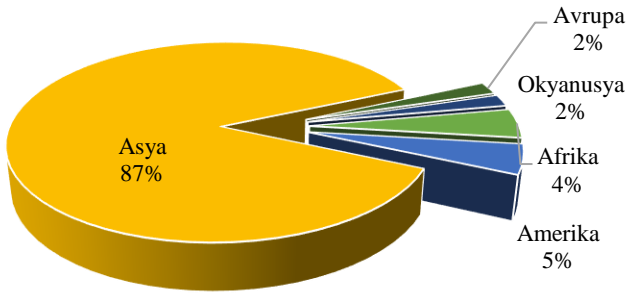
2021/2022 üretim sezonunda rekor üretim gerçekleşen Avustralya'daki lojistik sorunlar, Hindistan ve Pakistan'da görülen aşırı yağışlar nedeniyle mahsulün bir kısmı zarar görmüş olup zarar gören ürünün öğütülerek piyasaya sunulması planlanmaktadır.

31 Mart 2022 tarihinde USDA tarafından yayınlanan "Ekiliş Tahminleri (Prospective Plantings)"ne göre ABD nohut ekiliş alanının 149 bin hektardan 123 bin hektara düşeceği, ABD'nin Kanada nohuduna yönelik ithalat talebinin ise artarak 45 bin tona ulaşacağı tahmin edilmektedir.

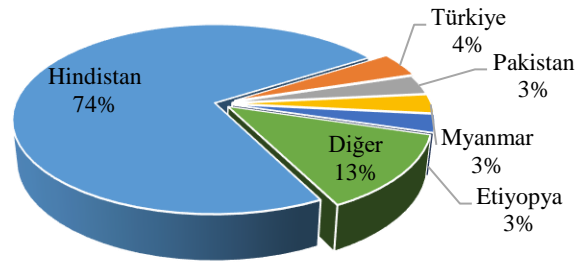
Yaşanan gelişmelere bağlı olarak Hindistan'da ithalat tarife indirimlerinin süresi uzatılmaktadır. İthalata yönelik alınan bu tedbir, hem urad (siyah nohut) hem de güvercin bezelyesinin yerli üretiminin azalacağı öngörülere nedeniyle alınan ihtiyati bir adımdır. Urad, Hindistan'a ağırlıklı olarak Myanmar'dan, güvercin bezelyesi ise Myanmar ve bazı Afrika ülkelerinden ithal edilmektedir.

Dünya nohut üretiminde önemli bir yere sahip olan Meksika’da üretim sezonu olumlu devam etmekte olup fiyatların yüksek olması nedeni ile rekoltede artış beklenmektedir. Ancak yaşanan pandemi, kuraklık ve Rusya-Ukrayna savaşının getirdiği sorunlar piyasalarda dalgalanma ve belirsizlikleri de devam ettirmektedir. Ukrayna buğdayı ve diğer tahılların piyasalarında beklenen arzdaki daralma ve Rus buğdayındaki olası daha fazla vergi uygulamaları, dünya çapında bakliyat ekimi için beklentiler ve açılımlar oluşturması muhtemeldir. Bazı ürünlere uygulanan yüksek ihracat vergileri nedeni ile Rus üreticilerinin bakliyatı tercih edebileceği öngörülmektedir. Ukrayna’da ise savaşın getirdiği olumsuz koşullara bağlı olarak (iş gücü, girdi temini, girdi fiyatları, ürün depolama ve lojistik zorlukları vb.) üretim alanlarında ciddi düşüş beklenmektedir. Rusya ve Ukrayna’da yaşanmakta olan ve devam edeceği öngörülen tarımsal ürün arzındaki kısıtlar nedeni ile bu ülkelerden ürün temin eden ülkelerin taleplerini diğer üretici ülkelere yöneltmesi beklenmektedir.

2020 Yılı Üretim Miktarı Dağılımı (%)

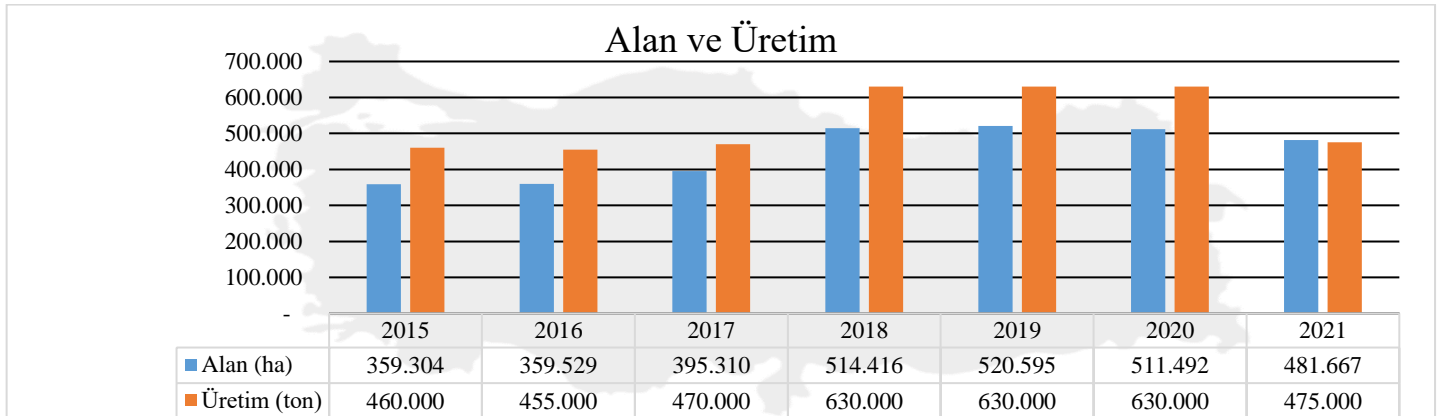
2020 Yılı Üretiminde Ülke Payları (%)

Kaynak: FAO

FAO verilerine göre 2020 yılında dünyada nohutta; yaklaşık 2 milyon tonluk ithalat miktarı ile 1,3 milyar \$’lık ithalata dayalı ticaret hacmi gerçekleşmiştir. Dünya 2020 yılı ihracat miktarı ise 2 milyon ton, ihracata dayalı ticaret hacmi ise 1,2 milyar \$’dır. Dünya 2020 yılı nohut ihracatı ticaret hacminin %18’ini Avustralya, %12’sini Türkiye, %11’ini ise Hindistan oluşturmuştur.

TÜRKİYE’DE NOHUT

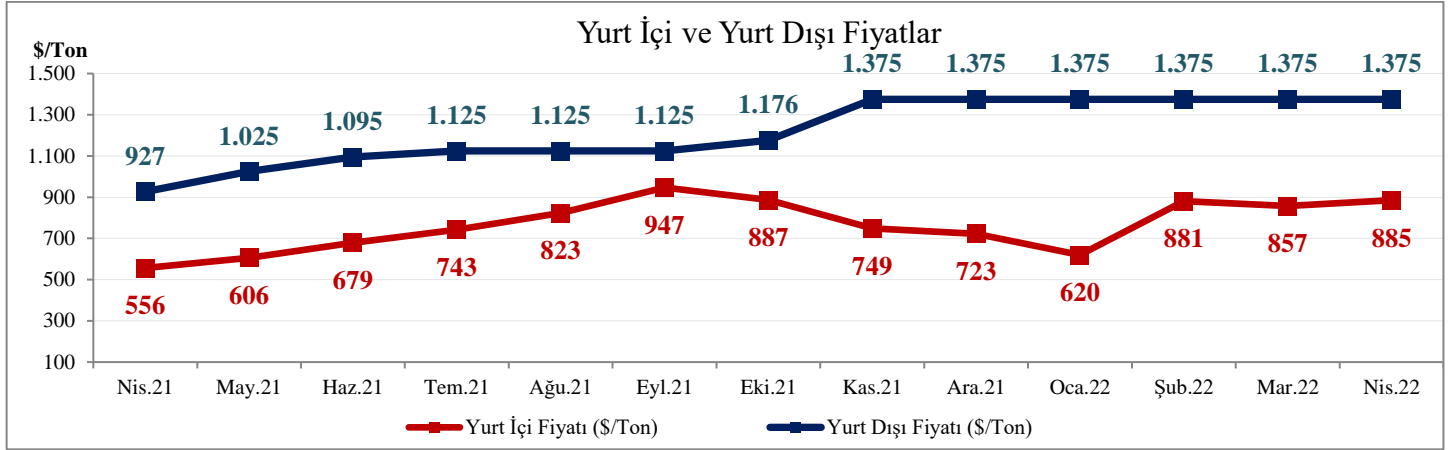
Kaynak: TÜİK

Türkiye’de uygulanan destekleme programları ve Nadas Alanlarının Değerlendirilmesi (NAD) Projesi ile nohut üretimimiz artmıştır. Nohut üretim alanlarında 2003-2015 yılları arasında

alansal olarak daralma mevcut iken 2016 yılı itibarı ile üretim alanlarında artış yaşanmıştır. 2002 yılında **98 kg/da** olan verim, 2020 yılında **123 kg/da** olarak gerçekleşmiştir.

TÜİK 2020/2021 pazarlama yılı verilerine göre yurt içi nohut kullanımı **509 bin ton**, kişi başı nohut tüketimi **5,1 kg/yıl** ve yeterlilik oranı **%122,3**'tür.

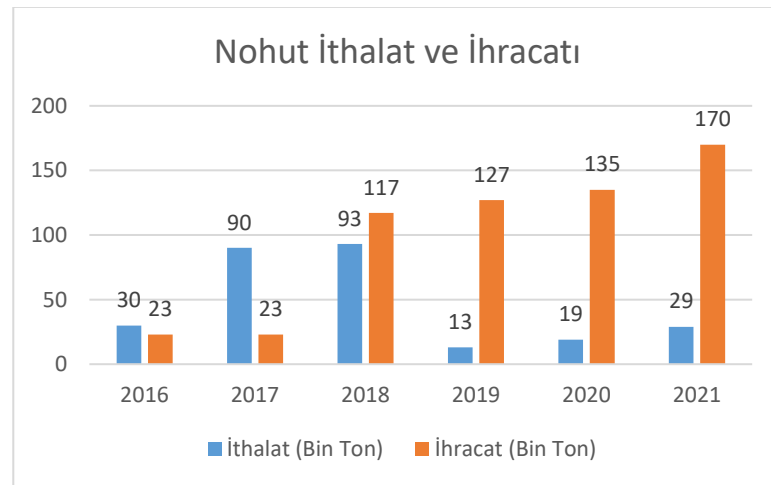
TÜİK 2021 yılı verilerine göre 482 bin hektar alanda 475 bin ton üretim gerçekleşmiştir. 2020 yılına göre nohut üretim alanında %6 oranında düşüş yaşanırken yaşanan kuraklık nedeni ile üretim miktarında ise %25'lik kayıp oluşmuştur.

Kaynak: STATPUB, Mersin Ticaret Borsası, T.C. Merkez Bankası ilgili yıl/ay dolar kuru alınmıştır. (*): Meksika 10 mm nohut fiyatı

2022 yılı Nisan ayı süresince yurt içi naturel nohut ortalama borsa fiyatları **13.022 TL/ton**'dan (**885 \$/ton**), yurt dışı piyasalarda ise Meksika 10 mm nohut **1.375 \$/ton**'dan işlem görmüştür. Mersin Ticaret Borsasında 20 Mayıs 2022 tarihinde ortalama nohut naturel fiyatı **15.630 TL/ton**'dur.

DIŞ TİCARET

Kaynak: TÜİK, GTİP No: 71320000011, 71320000019

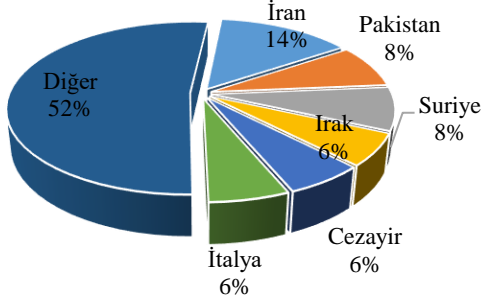
2021 yılı ithalat miktarı **29 bin ton**, ithalat değeri **28 milyon \$**, ihracat miktarı **171 bin ton**, ihracat değeri **134 milyon \$** olarak gerçekleşmiştir. **İthalat ve ihracat arasındaki değer farkı ülkemiz lehine 106 milyon dolar** olarak gerçekleşmiş olup ülkemiz net **ihracatçı** konumundadır. Ancak genel olarak pazar talebi (iri taneli) doğrultusunda ithalat gerçekleştirilmektedir.

Ülkemiz 2021 yılı ihracatında ilk sıralarda %14 ile İran, %8 ile Pakistan, %8 ile Suriye ve %6 ile Irak yer almaktadır. Aynı dönem yapılan ithalatın ise %44'ü Rusya'dan, %35'i ise Meksika'dan gerçekleştirilmiştir.

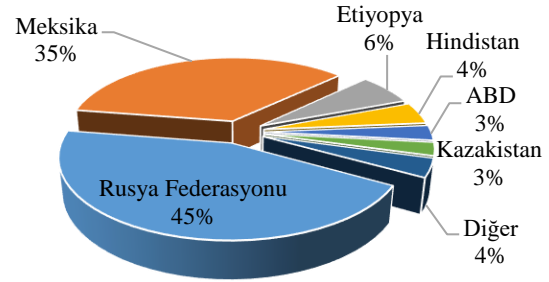
Leblebi olarak da dış ticarete konu olan nohutta 2020 yılında ihracat miktarı **12 bin ton** karşılığı **16,4 milyon \$**, 2021 yılında ise **ihracat miktarı 12.694 ton, ihracat değeri 18 milyon \$**'dır. Nohudun leblebi olarak ihracatı, ürüne katma değer kazandırıyor olması açısından da önem taşımaktadır. 2021 yılında ortalama nohut ihracat değeri **784 \$/ton** iken leblebi ihracatı değeri **1.400 \$/ton**'dur. (GTİP No: 200819190031, 200819990011) 2021 yılında nohudun leblebi ile birlikte ülkemiz dış ticaretine pozitif yönlü katkısı **123 milyon \$**'dır.

2022 yılı ilk üç aylık dönemde nohut ithalat miktarı **2 bin ton**, ithalat değeri **2 milyon \$**'dır. Yurt içi piyasada oluşan fiyat dalgalanmalarının önüne geçilebilmesi ve tüketicinin korunması amacıyla nohudun ihracı kayda bağlı mallar listesine alınması nedeni ile nohut ihracatı **4 ton** olarak gerçekleşmiştir.

İhracatın Ükelere Dağılımı (2021)

İthalatın Ükelere Dağılımı (2021)

Kaynak: TÜİK 2020, GTİP No: 71320000011, 71320000019

DEĞERLENDİRME

- ✚ Dünya genelinde 2021 yılında yaşanan kuraklığa bağlı olarak küresel nohut arzında azalma mevcuttur. Bu durum yurt içi ve yurt dışı piyasalarda nohut fiyatında artışa neden olmuştur. Ancak 2022 yılında ekim alanlarında artış beklenmektedir.
- ✚ Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde hasadın 15 Haziran itibarı ile başlaması, lokal alanlar hariç olmak üzere Temmuz ayı sonu itibarı ile tamamlanması beklenmektedir.
- ✚ Protein içeriğinin yüksek olması nedeni ile tercih edilen ülkemiz nohudunun gelişmekte olan protein ekstraktı sektöründe değer kazanacağı ve uluslararası piyasada tercih nedeni olabileceği değerlendirilmektedir.
- ✚ Bitki bazlı protein üretimine ve ürün çeşitlendirilmesine yönelik Ar-Ge çalışmalarının ve bu konuda girişimde bulunan sektörün dünyada olduğu gibi ülkemizde de desteklenmesi önem arz etmektedir.

HAZIRLAYAN

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü

Tarla ve Bahçe Bitkileri Daire Başkanlığı

☎ 0 312 258 82 00

✉ urunmasalari@tarimorman.gov.tr